

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА



МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

правозастосування, правова культура суспільства, правова культура особистості. Вектор становлення правової держави в такому випадку буде спрямований вгору. Практичне здійснення правового навчання студентів в освітньому закладі відбувається через систематичний, планомірний вплив на особистість студента з метою доведення до його свідомості вимог права; забезпечення сприятливого впливу соціального середовища, створення належних умов для інтенсивного засвоєння особистістю студента правових норм і громадської правової свідомості; включення особистості в професійну і практичну діяльність. Все це сприяє формуванню у молоді потреби в правових знаннях і вироблення звички дотримуватися вимог правових документів. Змістовні можливості правової освіти, спрямованої на формування правової свідомості студента, реалізуються за допомогою основних функцій процесу навчання у вузі - освітньої, виховної, що компенсує, коректує, стимулює, спонукає до самовдосконалення. Функції правової освіти студентів пов'язані і проявляються у їх єдності.

Література

1. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/501/2015> (дата звернення 17.10.2017).
2. Про Національну програму правової освіти населення: Указ Президента України від 18.10.2001 р. № 992/2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/992/2001> (дата звернення 17.10.2017).

ПАРТИЦИПАЦІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ Мордовець М. В., канд. політ. наук, ст. викл., ЛюВей, студент (Китай) Одеська національна академія харчових технологій

Термін «партиципация» (від англ. participation - причетність, співучасть) використовується в різних наукових областях, в тому числі в філософії, антропології, мистецтвознавстві, економіці, політиці, соціології, психології, теології та ін. І в кожному напрямку є своє розуміння партиципації в залежно від контекстів, в яких застосований цей термін та його похідні. Партиципация – ключове явище, що детермінує поведінку молоді.

Найбільш загальне визначення партиципації - це спільна дія, співучасть в будь-якому процесі, справі, заході. Співучасть означає «можливість бути частиною чого-небудь, бути залученим». Причетність, партиципация стають ключовими поняттями при розгляді соціальних відносин і колективних уявлень. В рамках соціологічних досліджень, як зазначає О. Яницький, «під партиципациєю в строгому сенсі слова слід розуміти залучення людей у діяльність існуючих організацій, як формальних, так і неформальних». Сучасний економічний словник дає наступні визначення терміну: «1) залучення персоналу в управління фірмою; розвиток почуття причетності у співробітників з метою підвищення зацікавленості в результатах спільної роботи; 2) участь громадян, суспільства в державному управлінні економікою».

У західній політичній науці під партиципациєю розуміються всі види участі громадян (добровільна і вимушена) в політичному житті з метою здійснення впливу на прийняття рішень різними рівнями та інститутами політичної системи.

У цьому сенсі партиципації розглядається як основна умова демократизації і усунення нерівності в суспільстві, як механізм трансформації соціополітичних структур і застарілих установок, за допомогою яких репродукується нерівність, несправедливість і соціальна ізоляцію. «Партиципаторна парадигма» приходить на зміну політиці централізованого інституційного контролю громадського життя, лінійним методам циркуляції інформації, індустріальним способам виробництва, заснованим на владі транснаціональних корпорацій, груп експертів, владі грошей і домінуванні ідеології «однополярного світу». Прихильники партиципаторних методів світобудови вважають, що громадянська партиципація може розширити права і можливості людей, зробити наш світ більш демократичним, справедливим і ефективним.

Залучення підходів, орієнтованих на потреби і інтереси людей, означає, що людина сама стає відповідальною за своє майбутнє, збільшується роль «соціального капіталу», стимулюються можливості і свободи, що дозволяють простим людям управляти розвитком суспільства. Удосконалення суспільства на основі вільної співучасті дозволяє всім верствам населення здійснювати і контролювати діяльність держави, має важливе значення для їх життя, за допомогою взаємодії з установами, посадовими особами та технічними консультантами тощо.

Розмірковуючи про виникнення в наш час особливого роду «партиципаторної культури», американський культуролог Г. Дженкінс стверджує, що в сучасних медіапрактиках «не всі учасники повинні вносити свій внесок, але всі повинні бути впевнені в тому, що вони можуть зробити його і що цей внесок буде відповідним чином оцінений».

Соціально-економічні трансформації, що відбуваються в Україні, висунули на перший план проблеми соціалізації молоді. На формування ціннісних орієнтацій молоді в сучасних умовах здійснює вплив інтегральний результат взаємодії двох цілісних систем. З одного боку, суспільство в усій сукупності проявів суспільного життя впливає на особистість молодої людини, з іншого – особистості активно засвоюють попередній актуальний досвід соціуму, знання, норми, цінності, традиції, що накопичуються і передаються від покоління до покоління. Ціннісні орієнтації молоді як найбільш “динамічної” групи суспільства більше за інших схильні до змін. Саме в молодіжному середовищі формується новий тип особистості, який буде домінувати і розвиватись у майбутньому. Ціннісні орієнтації є основними векторами соціальних орієнтацій, вони визначають спрямованість особистості і ступінь її соціальності, що змінюються залежно від рівня відповідності індивідуальних потреб і інтересів потребам та інтересам соціуму. Це зумовлює проблему формування ціннісних орієнтацій молоді як для сьогоденної соціальної політики, так і для майбутніх перспектив суспільного розвитку.

Український учений О. П. Шаповал, наголошуючи на зв'язку економічних проблем і нової форми соціальності, описує кризу постіндустріального суспільства наступним чином: «Вартісні відносини розглядаються постіндустріалістами та постмодерністами як, з однієї сторони, внутрішньо персональні, а з іншої, соціальні, як певний індикатор співвідношення між витратами виробництва та корисністю виробленого продукту. Що стосується

корисності, то це не універсальна споживна вартість товару, яка характеризує його як певну якість, що може споживатися всіма, хто в цьому товарі відчуває потребу. Це якась індивідуальна цінність, яка має значення тільки для одного окремо взятого суб'єкта, який побачив або відчув в ній цінність для себе. Це унікальна в своєму роді, специфічна цінність як елемент ціннісного підходу взагалі. Але якось же ці цінності повинні функціонувати – споживатись, обмінюватись (по теорії – максимально інтенсивно навіть)? Оскільки, розподіл праці ще ніхто не відміняв, товарне виробництво залишається, ринкові відносини вітаються. І тут на допомогу приходить друга сторона відносин вартості – соціальна, живемо все ж таки в суспільстві, навіть якщо розділені та атомізовані до крайності».

В дещо особливій ситуації за часів Незалежності опинився такий важливий важіль соціального управління як освіта. Президент Академії наук вищої школи України М. І. Дробноход так характеризує стан сучасної української освіти: «Профільні школи – це форма насильного, переважно батьківського, визначення майбутньої професії дитини, яка може абсолютно не збігатись з природним покликанням і можливостями самої дитини. Це певною мірою є порушенням прав дитини. Певний негативний вплив на якість середньої освіти справляють і недоліки діючого Державного стандарту, який відрізняється перенавантаженістю, словоблудством стосовно мети, завдань та критеріїв оцінювання результатів. Стандарт зорієнтований не на розвиток особистості дитини, а на механічне засвоєння (запам'ятовування) численної інформації. Таке враження, що цей стандарт готувався педагогами-вченими, які реально не знають сутності і особливостей навчання і виховання учнів, не провели жодного уроку в школі.

Вже згаданий нами М. І. Дробноход визначив і причини, і наслідки катастрофічного стану сучасної освіти в Україні. Єдина раніше система освіти розмонтовується на дві частини: платоспроможна еліта суспільства отримує більш повну і класичну модерністську освіту, що відкриває їй двері на вищі щаблі управлінської підсистеми. Інша частина суспільства, що відноситься до неплатоспроможної більшості, примушена задовольнятися постмодерністичною освітою, зосередженою на вбиванні в голови людей великої кількості малокорисної інформації. Людина, що не отримує навичок роботі зі справжніми знаннями, перетворюється на слухняного суб'єкта, яким можна легко маніпулювати. Саме за допомогою цієї технології соціального управління здійснюється зниження пасіонарної активності цілих етносів. Дана соціальна конструкція може в майбутньому все більше нагадувати жорстку кастову систему Індії, привілеї будуть передаватися у спадок. Дані зміни більшості освітніх стандартів сучасних держав цілком укладаються в постмодерністську концепцію «кінця історії». Постмодерністські реформатори освіти відмовляються від пошуку істини і відмовляють в цьому більшості населення. Заповнення свідомості людей, вживлення у свідомість думки про те, що в суспільстві більше немає спасіння, призводить до того, що колективні, спільні зусилля відкидаються, а людина залишається наодинці із завданням, яке індивідуально неможливо вирішити. В наш час, на думку З. Баумана, влада не бажає вплутуватись у проблеми і

неприємності управління і контролю, ще більше вона не хоче брати на себе зобов'язання, що витікають із довгострокових установок і угод.

Література

1. Richardson A. Participation. London: Routledge & Kegan Paul, 1983. 160 p.
2. Яницкий О.Н. Развитие экологических движений на западе и востоке Европы // Социологические исследования. 1992. № 1. С. 32–39.
3. Ковалев В.В. Экономический словарь: экономические термины и экономический сленг: 3000 слов. Ростов-на-Дону: Феникс, 2009. 283 с.

МОЛОДЬ У ФОКУСІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Іванов Є. В. канд. істор. наук, доцент, Сьонмез Кьокхан студент (Туреччина)
Одеська національна академія харчових технологій

Характерною ознакою процесу українського державотворення за часів незалежності стало те, що воно відбувалося в умовах світу, що мав еволюційний характер і розпочався в кінці ХХ ст. в період загальної кризи світової комуністичної системи. Система, збудована більшовиками, вичерпала свій ресурс. В ХХ ст. декілька моделей соціального управління послідовно змінили одна одну, при чому на ранньому етапі розвитку радянського суспільства утвердились жорстко-детерміністські механізми соціального управління. Основною тенденцією управлінської соціодинаміки було поступове ослаблення елементів жорсткого управління і посилення вірогіднісно-детерміністської моделі. Будь-які трансформації соціальних інститутів в суспільстві несли для молоді певні ризики, що трансформувались в небезпечні прояви некерованості: злочинність, падіння життєвого рівня населення і т. д.

Досвід ХХ – початку ХХІ ст. довів, що керівники держави за допомогою відповідних функцій соціального управління могли стимулювати молодь, що мало здатність до самопідтримання, культивувати позитивні і послаблювати негативні процеси. Таке керівництво ближче до садівництва і виховання, ніж до інженерної практики. Однак потрясіння в суспільному бутті та суспільній свідомості на рубежі двох тисячоліть набрали іншого характеру, вони стали швидкими, малопередбачуваними, глобальними.

5 грудня 1991 р. на засідання Верховної Ради України Л. М. Кравчук прийняв присягу Президента України. За роки його правління економіка була відкинута на багато років назад, більшість економічних показників зменшились, впало виробництво товарів народного вжитку. Шокові реформи не призвели до швидкого оздоровлення економічного організму. Філософія соціального управління і теорія дисфункції системи соціального управління може дати відповідь на питання, чому так сталося.

В Україні швидко вибудовувалась нова модель соціальності і відповідної системи управління молоддю. Її аттрактори отримали нові якості. Діяльнісний можна охарактеризувати як нічим не обмежене прагнення до матеріального добробуту, благополуччя і багатства, яке демонстрували не тільки «владу імущі», а й пересічні громадяни. Справа в тому, що новий політичний дискурс, що склався в Україні після 1991 р. не передбачав пошуку вирішення гайдеггеріанської проблеми онтологічного розрізнення суцього і буття. В марксистсько-ленінській

- 114.БОРЬБА С КОРРУПЦИЕЙ – НЕПРЕМЕННОЕ УСЛОВИЕ УКРЕПЛЕНИЯ
СОВРЕМЕННОГО ГОСУДАРСТВА 304
Ангелов Г.В., к.с.н., профессор, Шевченко Г.А., к.ф.н., доцент
Хеллаф Нор, аспирантка (Алжир)
- 115.ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ 305
Осадча І. А. ст. викл., Варрар Хуссам студент (Сирія)
- 116.ПАРТИЦИПАЦІЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ 307
Мордовець М. В., канд. політ. наук, ст. викл., ЛюВей, студент (Китай)
- 117.МОЛОДЬ У ФОКУСІ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 310
Іванов Є. В. канд. істор. наук, доц., Сьонмез Кьокхан студент (Туреччина)
- 118.СОЦИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ЮЖНОГО РЕГИОНА
ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ 313
Гайдаржи-Ковтун Т.Г., директор кооператива «РЕСУРСКОМПАНИ
КУБЕЙ», координатор Международного форума «Болгарское наследство»
Болгария
119. КОНЦЕНТРАЦІЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО 314
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:
ПЕРЕДУМОВИ, РИЗИКИ ТА НАСЛІДКИ
Купінець Л.Є., д.е.н., професор, Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАН України

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових
технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Підписано до друку 02.10.2018. Формат 60x84/16.

Папір офсетний.

Ум.друк.арк. 18,25.

Тираж 1000 екземплярів.

Видавництво «Студія «Печать»
м.Одеса, п-т Адміральський, 38, офіс № 8
www.pechat.od.ua